

EĞİTİM VE SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖZYETERLİK ALGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Investigation Of The Self-Efficacy Perception Levels Of Preservice Teachers In The Faculty Of Education

Şenay ŞAHİN*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının özyeterlik algı puanlarının incelenmesi bazı değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır. Araştırmaya, 2018-2019 eğitim öğretim döneminde Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim bölümü, Yabancı Dil, Türkçe, Müzik, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde okuyan 385 öğretmen adayı katılmıştır.

Öğretmen adaylarının özyeterlik algılarını belirlemek amacıyla Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından ve Aydın ve arkadaşları (2004) geçerlik ve güvenilirlik çalışması ile ülkemiz koşullarına uyarlanmış Öğretmen Özyeterlik Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS "10.0" istatistik programında iki grup arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla Mann-Whitney U testi, ikiden fazla gruplar arasındaki farklılığı değişkenlere göre incelemek için Kruskal Wallis, testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının özyeterlik algı puanlarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilirken, sınıf düzeyi, bir işte çalışma durumu ve bölüm türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşma belirlenmiştir

Anahtar Kelimeler: Özyeterlilik. Öğretmen adayı

ABSTRACT

This study aims to compare the self-efficacy perception scores of preservice teachers, studying at various departments in the faculty of education, according to certain variables. The study surveyed 385 preservice teachers studying at Uludağ University Faculty of Education, Department of Primary Education Foreign Languages, Turkish, Music, Physical Education and Sports departments in the 2018-2019 academic year. The "Teacher Self-Efficacy Scale", which was developed by Tschannen-Moran & Hoy (2001) and adapted to Turkish by Aydın et al. (2004) through a validity and reliability study, was asayfaliad to determine the self-efficacy perceptions of

the preservice teachers. For the evaluation of the data obtained, Mann-Whitney U-test was used for analyzing the differences between the two groups, and Kruskal-Wallis test was used for analyzing the differences among more than two groups depending on the variables in the SPSS 10.0 statistical program. $P < .05$ was accepted as the level of significance for all tests. In the study, preservice teachers' self-efficacy perception scores were found to be higher, and significant differences were found in terms of the year in university, employment status, and department.

Keywords: Self-Efficacy Perception, Preservice Teachers

GİRİŞ

Özyeterlik kavramını ilk kez 1977'de "Bilişsel Davranışsal Değişim" kapsamında Bandura tarafından kullanılmıştır. Özyeterlik kavramı, sosyal bilişsel teori içerisinde önemli bir yapı olarak ele alınmaktadır. Özyeterlik inancı bireylerin amaçlarını planlama ve gerçekleştirmede bireyleri harekete geçirmede önemli katkıları olan bir süreçtir (Bandura, A. 1977, 1986, 1997). Özyeterlilik algısı sürecine öğretmenlerin yeterlik algısı açısından baktığımızda; öğretimde harcadıkları çabayı, koydukları hedefleri ve hedeflerin düzeyini etkilediği

özyeterlik kavramına teknik olarak "algılanan özyeterlik" denmektedir. Bandura'ya göre özyeterlik, davranışların oluşmasında etkili olan bir niteliktir ve "bireyin, belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı" dır (Bandura, A. 2001 ve Allinder, R. 1994). Özyeterlik algıları insanların kendileri için belirledikleri amaçları, bu amaçlara ulaşmak için ne kadar çaba harcayacaklarını, amaçlarına ulaşmak için karşılaştıkları güçlüklerle ne kadar süre yüz yüze kalabileceklerini ve başarısızlık karşısındaki tepkilerini etkilemektedir (Bıkmaz, 2004,183, Alabay, 2006,). Bandura (1986) 'nın sosyal

bilişsel öğrenme kuramının dayandığı temel olarak altı ilke vardır. Bu ilkeler, karşılıklı belirleyicilik, sembolleştirme kapasitesi, öngörü kapasitesi, dolaylı öğrenme kapasitesi, öz düzenleme kapasitesi ve özyeterlik kapasitesidir (Akt: Sanemoğlu, 2001). Özyeterlik, bireyin kendine ilişkin algısı olduğuna göre, iyi yetişmiş bir öğretmenin her şeyden önce öğretmenliğe ilişkin özyeterlik algısının yüksek olması beklenir (Umay, 2002).

Özyeterlik bireylerin yaşamlarını etkilemede aracılık ederek yaşamlarını geliştirmeleri için anahtar rol oynarken, aynı zamanda bireylerin kendi beceri ve yeteneklerini değerlendirme ve transfer edebilme düzeyini de belirler (Bandura, 2001). Öğretmen sınıf atmosferinde bir yandan öğretmen adaylarının gerekli bilgi ve becerilerle donatmaya çalışırken diğer yandan da kişilikleriyle onları etkilemektedirler. Öğretmenin kişiliği (tutumları, davranışları, ihtiyaçları, değerleri vs.) konusunda iki bini aşkın araştırma değişik kişilik özelliklerine sahip öğretmenlerin öğretmen adaylarının da değişik biçimlerde etkilediklerini ortaya çıkarmıştır. Sınıftaki etkinliklere katılma sonucu öğretmen adayları, kısa zamanda öğretmenlerinin nasıl hareket edeceği, ne çeşit bir kişiliği olduğu ve sınıfı ne derece sevdiği konusunda ortak inançlara sahip olurlar. Bu inançlar bir kez kurulduğunda oldukça sabit bir atmosfer yaratır ve sınıftaki davranışları bütün yönleriyle renklendirir. Bu atmosfer bir yandan öğretmen adayının kişiliğini, diğer yandan öğrenimini etkiler (Küçükahmet v.d., 2002). Bu açıdan alanında yetkin olmayan bir öğretmenin öğretmen adaylarına güven vermesi ve sınıfta saygıya dayalı bir otorite oluşturması beklenemez. Öğretmen yeterliliği pozitif öğretme davranışı ve öğretmen adayı davranışlarının sonuçlarıyla ilgili önemli değişkenlerden bir tanesi olarak görülmektedir (Gibson ve Dembo, 1984; Ashthon ve WEBB, 1986; Enoch 1995; Woolfolk ve hoy 1990; henson 2001; Akt: Çakıroğlu v.d., 5:31).

Öğretmenlerin özyeterlik algı düzeylerini etkileyen iki sosyal sistem biçimi vardır. İlki sınıf içerisinde dersinin amaçları, kendi yapması gereken diğer mesleki görevleri ve öğretmen adayları ile olan ilişkileri hakkındaki, ikincisi ise okul yönetimi ve meslektaşları ile olan ilişkileri hakkındaki tutumlarıdır (Friedman, 2002 ;Akt: Kaufman&Sawyer, 2004:323).

Özyeterlik algısının yüksek ve düşük oluşuna göre öğretmenler arasında sınıf düzeni, yeni yöntemler kullanma, öğretim ve öğrenme zorluğu çeken öğretmen adayları dönütler verme gibi konularda davranış farklılıklarının olduğu ve bunun da öğretmen adayı motivasyonu ve başarısını etkilediği ortaya çıkmıştır (Tschannen-Moran ve Hoy, 2001; Akt: Özkan v.d., 2002). Chambers ve Hardy (2005:2)' e göre özyeterlik algısı yüksek olan öğretmenlerin sahip olduğu başarı

performans düzeyleri, özyeterlik algısı daha düşük olan öğretmenlerin sahip olduğu başarılarından daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca özyeterlik algısı yüksek öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarda yaptıkları hatalar konusunda daha az eleştirel oldukları, öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere daha fazla zaman ayırdıkları ve öğretime yönelik daha coşkulu bir tutum içerisinde buldukları belirlenmiştir (Allinder, 1994). Yeterlik duygusu güçlü olan öğretmenlerin planlama ve kurumda daha yüksek performans sergileme eylemleri yüksek, yeni fikirlere daha açık ve ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için yeni yöntemler denemeye daha istekli oldukları ifade edilmektedir (Berman, McLaughlin, Bass, Paul, Zellman 1977; Guskey, 1988; Stein ve Wang, 1988: akt; Gülebağlan). Araştırmalar özyeterlilik algısının kişisel hedefler, tepkiler ve analitik stratejilerin kullanma performanslarını arttırdığını ve bireyin motivasyonunu etkilediğini göstermektedir (Gerçek v.d., 2006). Ayrıca özyeterlilik algıları bireyde belirlenen eğitim performanslarında kazanç elde etmek için hareketlerin düzenlenmesine ve uygulanmasına yön vermede, bireyin yeteneklerine ilişkin kişisel yargı oluşturmada etkili olduğunu ifade etmiştir (Zimmerman, 2002). Bireyde düşük özyeterlik algısı, yerine getirilmesi gereken göreve karşı isteksizlik, başlayamama yada görevi sürdürememe gibi davranışlara neden olacaktır (Aydoğdu, 2008). Araştırmalar özyeterlilik algısının, öğretmenlerin karar verme süreçlerinde, akademik motivasyonlarında, öğrenmelerinde ve başarılarında etkili olduğunu göstermektedir (Pajares, 1996; Schunk, 1995).

Yukarıda verilen bilgilerin ışığı altında araştırmanın amacı; Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf, bir işte çalışma durumu ve bölümlerine göre özyeterlik algı düzeylerinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 2018-2019 eğitim öğretimi güz yarıyılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinin İlköğretim bölümü, Yabancı Dil, Türkçe, Müzik, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde, bölümünde okuyan yaş ortalamaları 21.6 ± 2.2 olan 217 bayan, yaş ortalamaları 22.2 ± 1.9 olan 168 erkek toplam 385 öğretmen adayı oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Öğretmen Özyeterlik Algı Ölçeği, Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından Ohio State Üniversitesinde 399 öğretmen adayı ve 225 öğretmen olmak üzere toplam 628 kişi üzerinde yapılan uygulama sonucunda geliştirilmiştir. Ölçek, Aydın ve arkadaşlarınca (2004) geçerlik ve güvenilirlik çalışması ile ülkemiz koşullarına

uyarlanmıştır. Ölçek eğitimcilerin özyeterlik algı düzeylerini kendi yanıtlarına göre belirleyen (self-report) bir araçtır. Özgün ölçeğin kullanımında bireyler ölçekte yer alan her bir ifadeye ilişkin katılma düzeylerini yetersiz (1,2), çok az yeterli (3,4), biraz yeterli (5,6), oldukça yeterli (7,8), çok yeterli (9) arasında değişen Likert tipi dokuzlu derecelendirme ölçeği üzerinde işaretlemektedirler. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan ise 216'dır. Buna göre 24-88 aralığı düşük, 89-153 aralığı orta, 154-216 aralığı ise yüksek puanları temsil etmektedir.

Verilerin analizi

Verilerin analizinde öğretmen adaylarının özyeterlik puanlarının yüzde ve frekans dağılımları yapılmış, SPSS "10.0" istatistik programında iki grup arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla Mann-Whitney U testi, ikiden fazla gruplar arasındaki farklılığı değişkenlere göre incelemek için Kruskal Wallis, testi kullanılmıştır. İstatistiksel karşılaştırmalarda anlam seviyesi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından elde edilen veriler aşağıdaki tablolarla verilmiştir.

Tablo1. Katılımcıların yüzde ve frekans dağılımları.

Bölümler	f	%
Sınıf Öğretmenliği	85	21,7
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	43	11,0
Türkçe	102	26,0
Yabancı Dil	67	17,1
Sosyal Bilgiler	8	2,0
Fen Bilgisi	18	4,6
Psikolojik Danışma ve Rehberlik	17	4,3
Müzik	25	6,4
Matematik	9	1,8
Diğer Bölümler	11	2,3
Toplam	385	100

Tablo1' de araştırmaya katılan Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi öğretmen adaylarının % 21.7 ' sini sınıf öğretmenliği bölümü, % 11,0' ını beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü, % 26.0' ını türkçe bölümü, % 17.1' ini yabancı dil bölümü, % 2.0' ını sosyal bilgiler bölümü, % 4.6 ' sını fen bilgisi bölümü, % 4.3 'ünü psikolojik danışma ve rehberlik bölümü, % 6.4' ünü müzik bölümü, % 1.8' ini matematik bölümü, % 2.3 ' ünü diğer bölümler oluşturduğu belirlenmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların okudukları bölümlerine göre özyeterlik algı puanlarının dağılımı

Bölüm	Özyeterlik Algı Puanları		
	n	Ortalama \bar{X} (\pm)	Düzye
Sınıf öğretmenliği	85	165.4 \pm 22.7	Yüksek
Beden eğitimi ve spor Öğretmenliği	43	166.3 \pm 28	Yüksek
Türkçe Öğretmenliği	102	168. 3 \pm 26.4	Yüksek
Yabancı dil Öğretmenliği	67	161.7 \pm 22.1	Yüksek
Sosyal bilgiler Öğretmenliği	8	153.3 \pm 26.5	Orta
Fen bilgisi Öğretmenliği	18	169.7 \pm 17.8	Yüksek
Psikolojik danışma ve rehberlik	17	156.5 \pm 24.1	Yüksek
Müzik Öğretmenliği	25	165.5 \pm 27.2	Yüksek
Matematik Öğretmenliği	9	160. 7 \pm 17.1	Yüksek
Diğer bölümler	11	173 \pm 31.4	Yüksek

Tablo 2' de sınıf öğretmenliği bölümü, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü, Türkçe bölümü, yabancı dil bölümü, fen bilgisi bölümü, psikolojik danışma ve rehberlik bölümü, müzik bölümü, matematik bölümü öğretmen adaylarının özyeterlik algı puanları "yüksek" düzeyde iken, sosyal bilgiler bölümü adaylarının ise "orta" düzeyde oldukları belirlenmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre özyeterlik algı puanlarının Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	Sıra ortalaması	U	p
Özyeterlik Puanı	Bayan	217	197.3	18712.000	.869
	Erkek	168	195.4		

Tablo 3' de Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi öğretmen adaylarının özyeterlik algı puanları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 4: Katılımcıların sınıf düzeylerine göre özyeterlik algı puanlarının Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılması .

Özyeterlik Puanı Sınıf	n	%	Sıra ortalaması	df	p
1	62	27.3	179,37	3	0.000
2	104	17.4	195,68		
3	112	19.7	169,39		
4	114	35.6	233,20		

Tablo 4' de Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi öğretmen adaylarının özyeterlik algı puanları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0.00$)

Tablo 5: Katılımcıların bir işte çalışma durumuna göre özyeterlik algı puanlarının Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılması.

	Çalışma Durumu	n	Sıra ortalaması	U	p
Özyeterlik Puanı	Evet	121	171.43	13362.500	.003
	Hayır	261	207.69		

Tablo 5' de Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi öğretmen adaylarının özyeterlik algı puanları arasında herhangi başka bir işte çalışmayan öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < 0.01$).

Tablo 6: Katılımcıların genel başarı not ortalaması (GANO) değişkenine göre özyeterlik algı puanlarının Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılması

GANO	n	Sıra ortalaması	df	p
1.80 ve altı	5	221.40	4	.460
1.80 -1.99	52	154.18		
2.00 - 2.49	126	163.47		
2.50 - 2.99	108	175.58		
3 ve üzeri	44	172.61		

Tablo 5' de Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi öğretmen adaylarının özyeterlik algı puanları arasında genel başarı not ortalamalarına göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Eğitim ve Spor Bilimleri Fakültesi Öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik algı düzeylerinin değerlendirilmesine yönelik bu araştırmada yer alan

öğretmen adaylarının Türkçe bölümü, yabancı dil bölümü, fen bilgisi bölümü, psikolojik danışma ve rehberlik bölümü, müzik bölümü, matematik bölümü özyeterlik algı puanları “yüksek” düzeyde iken, sosyal bilgiler bölümünün “orta” düzey özyeterlik algı puanına sahip olduğu tespit edilmiştir. Erişen ve Çeliköz (2003), tarafından mesleki özyeterlilik algısı ile cinsiyet arasında ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında yüksek düzey özyeterlik algısının erkek öğretmen adaylarının lehine olduğunu belirlemiştir. Çakır, Kan ve Sümbül (2006) “öğretmenlik meslek bilgisi ve tezsiz yüksek lisans programlarının tutum ve özyeterlilik açısından değerlendirmesi” adlı araştırmalarında da bizim araştırma bulgumuzu destekleyen bulgular elde etmiştir. Çapri ve Çelikkaleli (2008) Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi son sınıf öğretmen adaylarının mesleki tutum ve özyeterliliklerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını inceledikleri araştırmada, bizim araştırmamızdan cinsiyete göre kızlar lehine farklı bir bulgu belirlemişlerdir. Altunçelik, Yaman ve Koray; Gerçek, Yılmaz, Köseoğlu ve Soran, (2005; 2006), tarafından gerçekleştirilen iki farklı araştırmada ise; öğretmen adaylarının özyeterlilik algı düzeyleri ile cinsiyet değişkenleri arasında bir farklılaşmanın olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Yine Izgar ve Dilmaç (2008) yönetici öğretmen adaylarının cinsiyet ile mesleki özyeterlilik algısı arasında farklılaşmanın olup olmadığını belirledikleri araştırmalarında farklılaşmanın olduğunu belirlemişlerdir.

Literatürde farklı alanlarda eğitim alan öğretmen ve öğretmen adaylarının özyeterlik algılarının farklı ölçeklerle ilişkili olduğunu gösteren çok sayıda araştırma yer almaktadır. Chambers, (2005) tarafından yapılan bir araştırmada; mesleğe yeni atanan öğretmenlerin iş memnuniyetleri, meslekte kalmaları ile özyeterlilikleri algıları arasındaki ilişki incelenmiş ve araştırma sonucunda mesleğinin ilk yılındaki yeni öğretmenlerin, ve beş yıllık deneyime sahip öğretmenlerin öğretmen özyeterlilikleri ve iş memnuniyetleri arasında yüksek düzeyde ilişki saptanmıştır. Alabay (2006) tarafından 180 Okulöncesi öğretmen adayı üzerinde yapılan İlköğretim Okulöncesi öğretmen adaylarının fen bilgisi dersi ile ilgili özyeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi konulu çalışmada ise, Okulöncesi öğretmen adaylarının birinci sınıf öğretmen adaylarının diğer sınıflarda eğitim gören öğretmen adaylarına göre daha düşük düzey fen bilgisi derslerine yönelik özyeterlik algı düzeylerinin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca genel not ortalamaları arttıkça fen derslerine karşı özyeterlilik algılamaları düzeylerinin de yükseldiği görülmüştür. Lise türü ve yaş değişkenlerine göre okulöncesi öğretmen adaylarının fen derslerine yönelik özyeterlik algısında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Umay (2002) tarafından 127 İlköğretim

Matematik öğretmen adayı üzerinde yapılan ilköğretim matematik öğretmenliği programının matematiğe karşı özyeterlik algısına etkisi konulu deneysel bir araştırmada ise İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı son sınıf öğretmen adaylarının matematiğe karşı özyeterlik algılarının birinci sınıf öğretmen adaylarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Boz ve Uzuntiryaki (2006) tarafından 125 fizik, kimya ve biyoloji öğretmen adayının özyeterlik inançlarının öğretme stillerine etkisi üzerine etkisini araştırdıkları çalışma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarının öğretme stillerine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir etkisi olduğu bulunmuştur. Lewandowski (2005) tarafından 192 sınıf öğretmenin özyeterlilik algıları, mesleki gelişimleri ve liderlik etkileri arasındaki ilişkiler incelenmiş ancak bu özellikler arasında bir ilişkiye rastlanamamıştır.

Sonuç olarak araştırmanın örneklemini oluşturan Uludağ Üniversitesinin farklı bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü dışında yüksek özyeterlilik inancına sahip olduğu belirlenmiştir. Özyeterlik inancının meslek yaşamlarına başlarken olumlu katkı sağlayacağı düşünülebilir.

KAYNAKLAR

- Alabay, E (2006). “İlköğretim okulöncesi öğretmen adaylarının fen ile ilgili öz yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi, İstek Vakfı Okulları I. Fen Ve Matematik Öğretmenleri Sempozyumu , Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Edu 7, Cilt 2., sayı:1, ISSN:1306-2263 -İstanbul
- Ashton & Webb (1986). P.T. Ashton and R.B. Webb, Making a difference: Teachers' sense of efficacy and student achievement, Longman, New York (1986).
- Aydın, Ç.Y., (2005). Factors influencing first-year teachers' sense of efficacy, Ph.D., The Ohio State University, sayfa; 232; ProQuest Dissertations & Theses AAT 3161113.
- Aydın, Ç.Y., Çakiroğlu, J., & Sarıkaya, H. (2004). “Development and validation of Turkish version of teachers sense of efficacy scale”. American Educational Research Association Annual Meeting.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Prentice-Hall (Englewood Cliffs, N.J.) Book (ISBN 013815614X).
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York Freeman.
- Bandura, A.(2001). Self-efficacy and health. In N. J. Smelser & P. B. Baltes (Eds.), International encyclopedia of the social and behavioral sciences (Vol. 20, sayfa. 13815-

13820). Oxford: Elsevier Science.

Bıkmaz, F. (2004). "Sınıf öğretmenlerinin fen öğretiminde öz yeterlilik inancı" ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması" Milli Eğitim Dergisi, sayı 161. MEB Yayınları-Ankara.

Çakıroğlu J., Çakıroğlu E., & Boone, W.J. (2005). "Pre-service teacher self-efficacy beliefs regarding science teaching: A comparison of pre-service teachers in Turkey and the USA, *Science Educator* 14 , sayfa. 31-40.

Chambers, S.M., Hardy, J.C. (2005). "Length of Time in Student Teaching: Effects on Classroom Control Orientation and Self-Efficacy Beliefs" *Educational Research Quarterly* , Prequest Education Journal, Mar, Vol.28, No:3, p.3

Curtis, K. C. (2005). "An analysis of the construct of efficacy on new teacher" Ph.D., George Mason University, 2005, 167 sayfa; ProQuest Dissertations & Theses (PQDT) AAT 3164255, ISBN:6049698987131.

Enochs L. G., and Riggs, I. M. (1990). Further Development of an Elementary Science Teaching Efficacy Belief Instrument: A Preservice Elementary Scale, *School Science and Mathematics*. 90 (8), 694-706.

Friedman's (2002). Review of Arnold Goldberg's Being... *Psychoanal. Psychol.*, 20:153-154.

Gibson, S., Dembo, M.H. (1984). Teacher Efficacy: A Construct validation. *Journal of Educational Psychology*. 76, sayfa 569-582.

Izgar, H., Dilmaç, B., (2008). Yönetici Adayı Öğretmenlerin Özyeterlilik Algıları ve Epistemolojik İnançlarının İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 20, 437- 446.

Hammond, Kandice, M.A. (2005). Learning styles, self-efficacy, and training delivery: Investigating factors that enhance learning, California State University, Long Beach, , 109 sayfa; ProQuest Dissertations & Theses AAT 1426942.

Henson, R. K., Kogan, L. R., Vacha-Haase, T., (2001). A reliability generalization study of the teacher efficacy scale and related instruments, *Educational and Psychological Measurement*, 61 (3), sayfa 404-420.

Küçükahmet ,L. Külahoğlu Ş., Çalık, T, Topses, G., Öksüzoğlu, A.F., Korkmaz, A. (2002). "Öğretmenlik Mesleğine Giriş" Nobel Yayıncılık-Ankara

Lewandowski, K. L. (2005). A study of the relationship of teachers' self-efficacy and the impact of leadership and professional development .Ed., Indiana University of Pennsylvania, 171, ProQuest Dissertations & Theses AAT 3164695, ISBN: 0496991973

Muhonen, H. V. (2005) "California teacher evaluation and improved teacher practice", Ed.D., University of Southern California, 171 sayfa; AAT 3180452, ISBN: ProQuest Dissertations & Theses AAT 0542205742.

Özkan, Ö., Tekkaya, C., Çakıroğlu, J. (2002). Fen bilgisi aday öğretmenlerin fen kavramlarını anlama düzeyleri, fen öğretimine yönelik tutum ve özyeterlilik inançları, V. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi, ODTÜ, Ankara.

Özkan, R. (2004). "Öğretmen yeterlikleri üzerine bazı düşünceler" *Bilim ve Aklın Aydınlığında Dergisi*, Yıl: 5, Sayı:58- Aralık -Ankara.

Roth, James F. (2005). The role of teachers' self-efficacy in increasing children's physical activity, Ph.D., Louisiana State University and Agricultural & Mechanical College, , 193 sayfa; ProQuest Dissertations & Theses AAT 3167152.

Tschannen-Moran & Woolfolk Hoy. (2001). M. Tschannen-Moran and A. Woolfolk Hoy, Teacher efficacy: Capturing an elusive construct, *Teaching and Teacher Education* 17 (2001), sayfa. 783-805.

Umay, A. (2002). "İlköğretim matematik öğretmenliği programının matematiğe karşı özyeterlilik algısına etkisi" V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, ODTÜ-Ankara.

Senemoğlu, N. (2001). Gelişim öğrenme ve öğretim, Gazi Kitabevi. Ankara.

Senemoğlu, N. (2001). Gelişim öğrenme ve öğretme kuramdan uygulamaya. 3. baskı Ankara: Gazi Kitabevi, sayfa :228-238.

Woolfolk & Hoy (1990). A.E. Woolfolk and W.K. Hoy, Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs about control, *Journal of Educational Psychology* 82 , sayfa. 81-91.